

Нека друга Румунија

Ближио се Александрин рођендан и полазак у први разред, а ја сам нас пријавио за путовање у Румунију под називом „Дракулина тура“. Данка је кренула под протестом, што није било обећавајуће. Али...

1. дан – Чачак – Темишвар - Сибиу

Моји сусрети са Румунијом до сада били су везани за Темишвар и оних шездесетак километара које треба прећи од границе до њега. Први пут сам био у Румунији 1998. године и то у време када сам се због дискус херније тешко кретао. Једва сам могао да пређем неких двадесетак метара пре него бих морао да станем због ужасних болова. Тада ме Темишвар није превише дојмио, поготову пејзажи које смо сретали успут. Ипак се са задовољством сећам тих априлских дана у Темишвару. Србија је тек излазила из периода санкција. Свака новина из света макар то био свет за који смо сматрали да је и даље иза нас била је нешто лепо.

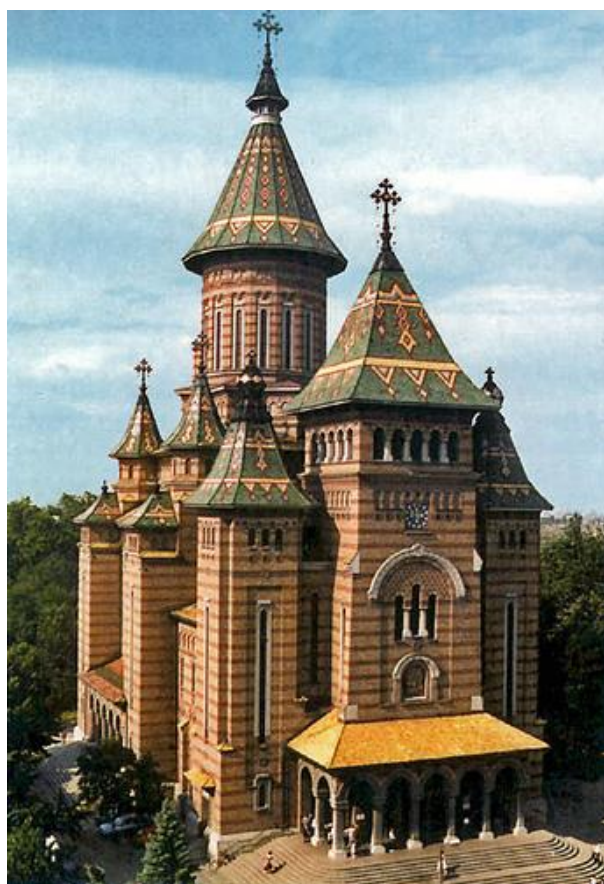
Били смо смештени у хотелу, који припада Политехници и управо је био у фази реновирања. Налазио се у самом центру града преко пута највеће градске цркве, коју иако се ради о православном храму називају катедрала. Овај велики трг, права пешачка оаза, зове се Трг победе (Piata Victoriei). На једном крају је Катедрала, а на другом Опера. Трг је био поприште драматичних збивања из децембра 1989. године која су довела до смене власти у Румунији, тј. пада Чаушескуа. По овом тргу и зградама око њега види се да је Темишвар део европске културе, јер је као део Баната био и део огромне Аустро – Угарске монархије. Нажалост само пар стотина метара од центра налазе се делови града са оронулим породичним зградама, окружени дрвеним оградама и улицама којима често недостаје асфалт. *Пишем ове редове о Темишвару, као импресије неких прошлих година, јер ћемо се током овог путовања у њему задржати само два – три сата, што је свакако превише мало да би се упознао овај ипак симпатичан град. После овога путовања из 2003. године још два пута ћу наредних година посетити Темишвар боравећи на конференцијама које су се одржавале на овдашњем Универзитету.*

За поменуте боравке у Темишвару везане су неке занимљиве догодовштине и познанства. Пре свега са колегом Душаном Поповом, који је дан од најугледнијих Срба у Румунији. Истовремено у само пар година видеће се јако велике промене које ће се десити код наших суседа.

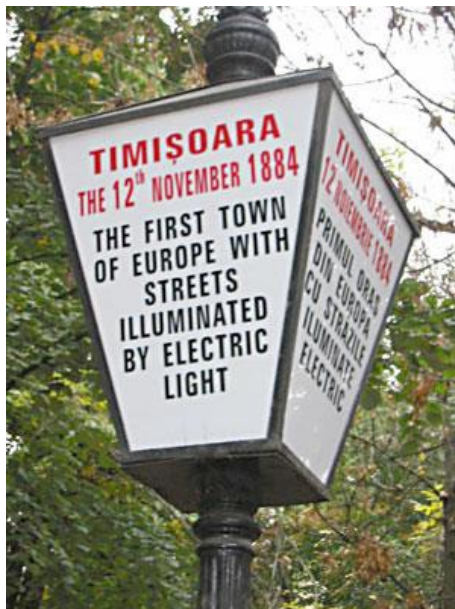
Поглед на Трг победе

Приликом сваке посете Темišвару откривао сам понеки ситан детаљ из његове историје и данашњег живота.

Катедрала

Овога пута навешћу само један ситан детаљ, а то је да је Темишвар први европски град који је 1884. године добио електрично улично осветљење, о чему сведочи и меморијални лампион.

Сведочанство о првом европском уличном осветљењу

Циљ првог дана нашег путовања по Румунији је град Сибиу, који се налази у делу Румуније који Румуни називају Трансилванија, а Мађари Ердељ. Иначе ово наше путовање организовала је туристичка агенција „Карпати“ из Новог Сада, која се специјализовала за туристичке туре по Румунији. Агенцију води браћни пар Станковић, а наш домаћин и водич током пута био је Боровој Станковић по занимању дипломирани инжењер машинства, који ће нас заиста одушевити својим познавањем историје, али и савремених прилика у Румунији.

Следћи већи град поред кога смо прошли после Темишвара био је Лугош (Lugoj). Градић са 50 – ак хиљада становника подарио је свету неке познате људе, као што су August Kanitz познати ботаничар, који ће оставити знамените путописе по Србији, Bela Lugosi познати холивудски глумац познат по улогама грофа Дракуле и Lavinia Miloșovici чувена гимнастичарка, светска и олимпијска шампионка. После Лугоша из Баната прелазимо у Трансилванију и ту почињу да се мањају наше предрасуде о Румунији као заосталој Балканској држави.

Први град поред кога смо прошли у Трансилванији је Дева (Deva), која је свету позната по чувеној гимнастичкој школи која је свету подарила једну Нађу Команечи (Nadia Comăneci). Град је још познат по својој тврђави која

доминира градом и која је имала велики значај као војно утврђење за време владе Јанка Хуњадија (Сибињанин Јанка). Иначе оно што се може видети доласком у Трансилванију је приказ који ми је дао идеју да овим забелешкама дам наслов „Нека друга Румунија“. Пuteви су нови, покривени квалитетним асфалтом. Већ је пала ноћ тако да само наслућујемо како изгледа предео кроз који пролазимо. А околo су историјска места Тиргу Муреш, Алба Јулија, Хунедоара, итд. Док се возимо размишљамо о историји која нас повезује, а о којој тако мало знамо. Одавде је чувени Јањош Хуњади (Сибињанин Јанко), чији син ће бити касније угарски краљ Матија Корвин.

Панорама Деве

Коначно стижемо и у Сибиу где ћемо да преноћимо. Хотел „Континентал Форум“ представља пример соцреалистичке градње. Велико, скоро монументално здање са великим собама и високим плафонима. Вече је пријатно. Мало се шетамо ту око хотела. Пуно старих здања и прилично чист град. И ово је нека „друга Румунија“. Овде је некада партијски секретар био Нику Чаушеску, млађи син и миљеник владајућег брачног пара. Водич нас упознаје са сутрашњим планом путовања који ће исто бити напоран као први. Када се путовање буде завршило видећемо да смо за шест дана обишли скоро трећину Румуније.

2. дан – Сибиу – Сигишоара – Брашов – Синаја

После доручка упознајемо се са знаменитостима града. Иако је Румунија држава претежно православног становништва у региону који посећујемо има доста потомака Немачких досељеника, који су овамо углавном долазили још у средњем веку, као рудари. Сибиу је један од седам градова које су основали Немачки досељеници. Зато овде има и црква других вероисповести. Једна од знаменитости Сибиу је и Евангелистичка црква. Такође обилазимо Велики (Piața Mare) и Мали (Piața Mică) трг.

Сибиу – Панорама

Једна од знаменитости Сибиу је и Брукенталов национални музеј (Muzeul Național Brukenthal). Брукентал чије име носи музеј био је гувернер Трансилваније за време Хабсбуршке власти и прве колекције потичу из 1790. године

Брукенталов национални музеј

Градови кроз које пролазимо нижу се као на траци. Након Сибиу чекала нас је Сигишоара, родно место Влада Цепеша (Џереџ), познатијег као гроф Дракула (Dracula), чије име и носи наша тура. Он је био влашки војвода и владао је Влашком у три наврата, 1448, 1456 – 1462. и 1476. године.

Град је веома леп. Изнад њега доминира горњи град опасан бедемом са кулама, има их 14, а сачувано је до данас 9. Куле су градили поједини градски цехови па по њима и носе имена. Град је аутентично очуван из времена 15. века. У њему се налази средњовековна музејска поставка о граду, соба за мучење, оружарница, али и феноменалан видиковоц на коме се могу наћи и плочице са исписаним светским метрополама и удаљеношћу од њих. До врха куле и поменутог видиковца воде стрме степенице које шкрипе под ногама и

пружају прави угођај. У родној кући контраверзног влашког владара Влада Цепеша Дракуле налази се ресторан у средњовековном стилу, са свећама уместо електричног осветљења.

Напорно пењање по горњем граду изискује одмор који правимо у малој кафаници у његовом подножју. Пијем Хајнекен пиво као у било ком другом граду Европе. Јер ово је била и остала Европа. Делимично ју је та иста Европа била изопћила, али и они се нису превише бунили, бар јавно. Данка је већ одавно свој отпор према овом путовању заменила задовољством што има прилику да види све ове лепоте.

Горњи град у Сигишоари

Из Сигишоаре настављамо за Брашов, други по величини град у Румунији. Град је центар румунске електроиндустрије. Шетња главном улицом открива нам још један стари град. У центру града се припрема простор за вечерњи концерт Рикија Мартина тако да се тешко пробијамо кроз велику масу света која се спрема да присусвује концерту или да га само звучно прати са одстојања. Успут налазимо времена и за обилазак радњи. Ту и тамо уочавају се табле са називима светски познатих фирми. Румунија је кандидат за члана ЕУ и полако се отвара Европи. Поготову то важи за развијеније делове земље, а Транилванија то сигурно јесте.

Одлазимо и до чувене Црне цркве (Biserica Neagra), чији зидови имају тамну боју, која потиче од пожара у коме је црква страдала. Црква потиче из 14. века и највећа је готска црква између Беча и Цариграда. Пошто нам се аутобус налази на супротној страни још једном пролазимо главном градском артеријом.

Панорама Брашова

Као што се и са панораме Брашова види историјско језгро града је добро очувано. Нема нових соцреалистичких зграда. Оне се углавном налазе на периферији или у новим квартовима града. Ове старе зграде су релативно добро очуване, колико је то због њихове старости уопште и могуће. Волео бих једног дана да видим и друге градове у Трансилванији, јер сигурно има још оваквих лепих призора.

Црна црква

После 50 – ак километара вожње стижемо у Синају познато монденско скијалиште у Карпатима. Овде се може видети мноштво хотела и вила у специфичном архитектонском стилу, које ствара осећај да се налазите у неком другом бајковитом времену. Место је настало у окружењу истоименог манастира које је подигао повратник са ходочашћа свете горе Синај. Синаја, која данас има 15 хиљада становника налази се на обронцима јужних Карпата у подножју планинског ланца Буђеђи и долини реке Прахове, на надморској висини између 800 и 1000 метара. Град се почео развијати када је између Букурешта и Брашова направљена пруга и пут. Град се налази 50км јужно од Брашова и 120км северно од Букурешта. Синаја је иначе монденско место, са раскошном архитектуром, која досеже врхунац у краљевском дворцу Пелеш (Peleş), по многима – најлепшем дворцу Европе. Као туристички центар активна је током целе године, будући да њена клима делује окрепљујуће. Синаја је позната и као зимски центар. Скијашки терени налазе се између 1400м и 2100м. Просечна дебљина снега износи 45 цм. Сезона скијања траје од децембра до априла. Због природног амбијента и интересантне архитектуре, Синају често називају „перла Карпата“.

Смештамо се у истоимени хотел „Синаја“, који још једном разбија предрасуде о Румунији, јер њихов хотел са три звездице изгледа и нуди много више него неки европски хотели са више звездица. Хотел нуди све што треба једном планинском хотелу, топле и ушушкане простране собе са пратећим садржајима, као што су билијар, Интернет кафе, теретана, базен, итд.

Сваки дан је напоран, јер по правилу обилазимо више од једне туристичке локације. За сутра је планирана посета замку Бран, а поподне треба да обиђемо манастир Синаја и дворец Пелеш.

Хотел „Синаја“

3. дан – Синаја – Бран – Синаја

Замак Бран из 14. века је замак династије Басараб, а познат је по томе што је у њему краће време био заточен Влад Цепеш Дракула. Иако је био његов пријатељ угарски краљ Матија Корвин је зарад договора са Турцима да не нападају Угарску заточио у овом замку Влада Цепеша. Турци су по сваку цену желели да елиминишу Влада Цепеша, јер им је био велики противник.

Док из Синаје путујемо према замку, пролазимо обронцима Карпата. Пут вијуга кроз густу шуму и на јеној кривини наилазимо на мечку са мечетом.

Замак Бран

Замак је почетком 20. века био резиденција румунског краљевског пара, Фердинанда и Марије. Ентеријер је преуређен у стилу средњег века. У „музичкој соби“ својевремено је одржао мини концерт и Горан Бреговић. Законом о реституцији Румунија је замак вратила наследнику Dominic von Habsburg, архитекти из Њујорка. Међутим, он је највио да ће замак продати и за њега тражи 135 милина долара. У подножју замка налази се музеј – етно село и пијаца сувенира, наравно са асоцијацијама на грофа Дракулу. Недалеко од замка у стени је удубљење, где је краљица Марија дала да се угради ковчежић са срцем њеног љубавника.

На повратку из замка одлазимо до манастира Синаја, који је по повратку са ходочашћа са свете горе Синај у 17. веку направио Михај Кантакузин који је био врховни војни заповедник Влашке. Манастиру, додавши на крају слово „а“ даде име Синаја, а и цело место које се формирало век касније око манастира доби исто име.

Манастир Синаја

Утемељивач манастира Михаил Кантакузино био је импресиониран храмом „Св. Катарине“ који је на Синају био подигнут још у 4. веку. Црква је подигнута у стилу епохе Константина Бранковјануа, који је у то време био господар Влашке, а што је представљало полетни период у румунској уметности. Манастир иначе називају и Црквом Карпата.

Након манастира идемо у посету дворцу Пелеш, који је био летња резиденција Карола и Елизабете, првог румунског краљевског пара. Ради се о једном од најлепших двораца Европе. Поред дворца се налази мања варијанта, која се назива Пелишор.

Дворац Пелеш

Дворац је прављен у периоду од 1879 до 1914. године. Нажалост те године преминуо је и краљ Карол I тако да није имао прилику да ужива у лепотама дворца. Иначе историја румунске краљевске куће је интересантна и по томе што је и она „увезена“ из иностранства. Наиме после уједињења Влашке и Молдавије 1859. године за кнеза је изабран домаћи бојар Александру Јоан Куза. Четири године пошто је земља добила назив Кнежевина Румунија, 1866. године, Куза абдицира, а на престо је из Немачке доведен принц из владарске династије Хоенцолерн, Карол I Хоенцолерн, који ће тек 1881. године бити крунисан за првог румунског краља. Његова супруга је била Елизабета, која се бавила уметношћу под псеудонимом Кармен Силва. Краљевски пар није имао деце тако да је краља Карола на престолу 1914. године заменио његов синовац Фердинанд. Фердинанд (†1927.) и његова супруга Марија (†1938.), која је била унука по оцу британске краљице Викторије, а унука по мајци руског цара Александра II Романова, имали су шесторо деце, а њихово треће дете, Марија, била је југословенска краљица, удата за краља Александра I Карађорђевића. Краља Фердинанда наследио је унук Михај, али ће му престо преузети отац, који ће владати Румунијом као Карол II од 1930 – 1940. године. Краљ Михај ће напустити земљу 1947. године

Кад је Синаја у питању треба навести куриозитет да овде негде у брдима поред ње један наш човек држи ресторан са нашим специјалитетима. Кажу да је ресторан прави хит међу овдашњим гурманима. Место у ресторану се мора резервисати, а специјално да би обедовали у њему долазе гости чак из Брашова, па и Букурешта. Иначе ми смо током овог путовања у аранжману имали укључену и вечеру. Овде у Синаји присуствовали смо и културно – уметничком програму тако да смо имали две занимљиво проведене вечери.

4. дан – Синаја – Снагов – Букурешт

Синају напуштамо после доручка и упућујемо се према Букурешту. Успут треба да свратимо до језера Снагов, где се на острву које на њему постоји налази црква у којој је сахрањен Влад Цепеш, коме је уосталом ово путовање и посвећено. Пут је сасвим солидан, а пратимо и железничку пругу са два колосека, која повезује Брашов и Букурешт. Био сам помало тужан када сам видео да сваких десетак минута пругом у оба смера пролазе композиције састављене од десетак вагона. Каква разлика у односу на оне наше пруге којима ако их уопште има, иду углавном локомотива и један вагон, кога она вуче. Кад би вагон могао да иде сам вероватно би код нас имали и такву ситуацију.

30км северно од Букурешта налази се језеро Снагов. Иако је околина језера пуна места за одмор највећи број посетилаца овде долази због посете манастиру Снагов, који се налази на острву и у коме је по легенди сахрањено обезглављено тело Влада Цепеша. После обиласка острва и манастира

враћамо се на обалу и после дужег чекања коначно добијамо послужење у лепом ресторану саграђеном у облику брода.

Манастир Снагов

Касно поподне стижемо у Букурешт. Град широких булевара, грандиозних здања и пун зеленила. Истина овогодишња суша је оставила трагове на вегетацији. Смештамо се у хотел. Пошто сам први пут у Букурешту не могу да проценим где се налази у односу на оно што се зове центар града.

У Букурешту има шта да се види. Иако је град био пола века иза „гвоздене завесе“ ипак га и даље називају Паризом истока. Потом одлазимо у панорамски обилазак града. Заиста има шта да се види. Румунија је кандидат за пријем у ЕУ и то се види скоро на сваком кораку, јер су на све стране плаве заставе са звездама.

Ово путовање је додатно занимљиво што нема ноћних тура тако да сваку ноћ проводимо у хотелској соби, што нам пружа могућност да не морамо да водимо рачуна о умарању.

5. дан – Букурешт

Дан проводимо у обиласку знаменитости. Између осталог обилазимо и етно село, које представља највећи музеј на отвореном у Европи. Поподне користимо за „шопинг“. Више се ради о истраживању могућности шта се може купити него што се заиста купује. Обилазак завршавамо испред грандиозног здања Парламента.

Снимак за успомену на Букурешт

Ова зграда, која још увек није у потпуности завршена друга је по величини, после Пентагона, јавна зграда на свету. Иначе у Букурушету има још незавршених зграда, које су у доба владавине Николае Чаушескуа биле замишљене као монументална здања.

Увече одлазимо на вечеру у ресторан, чији би назив могао да се на српски језик преведе као „Кола пуна пива“

Снимак из ресторана „Кола пуна пива“

6. дан – Букурешт – Крајова – Чачак

Пре подне проводимо у Букурешту. Обилазимо градску цркву и крећемо кући. Пут нас води према граду Питешти, који један од најважнијих индустријских центара у Румунији. Овде се налази фабрика аутомобила „Дачиа“. Иначе између Букурешта и Питештија налази се једини аутопут у Румунији.

Следећи већи град кроз који пролазимо је Слатина са великим хемијским комплексом и стижемо у Крајову. Овде се налази велики електроиндустријски комплекс, познат по производњи електролокомотива. Овде су се током санкција ремонтвале електролокомотиве југословенских железница.

У Србију се враћамо преко бране хидроелектарне „Бердап“. Успут застајемо код Доњег Милановца и онда преко Пожаревца и Београда стижемо у Чачак.

Тако се завршило ово путовање, које нам је пружио прилику да упознамо „неку другу Румунију“, различиту од оне о којој смо утиске стицали кроз посете Темишвару и прелазећи тих педесетак километара од границе до овог банатског града.